

Japonia

Od starożytności państwo japońskie tworzyło uregulowania prawne skierowane przeciwko korupcji politycznej. Artykuł 5 tak zwanej Konstytucji Siedemnastu Artykułów z 604 roku, nakazywał urzędnikom prowadzenie spraw w sposób bezstronny i zakazywał przyjmowania łapówek.

Do roku 645, rząd centralny ustanowił szereg regulacji antykorupcyjnych i surowo karał tych, którzy je naruszali. Przykładowo szogunat Ashikaga karał usunięciem z urzędu w przypadku łapówki o małej wartości, wieszając tych, którzy dopuścili się łapówek o dużej wartości.

Przekupstwo, jako termin prawny, był używany w czasach Tokugawy (1603-1868). Kraj był wówczas rządzony żelazną ręką przez militarną dyktaturę. Korupcję karano wygnaniem bądź egzekucją. Państwo Meiji, zwane japońskim oświeceniem, zapożyczyło uregulowania antykorupcyjne od Chin (kodeks dynastii T'ang), szczególnie regulując przewinienia i kary przewidziane za korupcję. Niemniej, to właśnie wtedy, najbardziej tolerancyjni w stosunku do korupcji byli politycy i ich sprzymierzeńcy, często korzystający z dawnego statusu samurajów.

Według art. 197 i art. 198 kodeksu karnego z 1908 roku urzędnikowi rządowemu, któremu udowodniono przyjęcie łapówki, w powiązaniu z wykonywaniem obowiązków służbowych, a także osobie skazanej za wręczenie łapówki groziła kara do trzech lat więzienia.

Oprócz uregulowań prawnych istniał również kodeks etyki antykorupcyjnej. Wyznawcy konfucjanizmu za Tokugawy uznawali korupcję za akt niemoralny. Taka etyka, kontynuowana w XIX, była reprezentowana przez Shimada Saburo, polityka i dziennikarza, który od pierwszej sesji niższej izby parlamentu, w 1890 roku, otwarcie potępiał korupcję. Uważany był za reformatora, który wprowadził chrześcijańskie

wartości, przy okazji denuncjując Hoshi Toru w 1900 roku. Kolejnym promotorem etyki antykorupcyjnej był chrześcijański biznesmen i polityk Muto Sanji, który uważał za niemoralne powiązania między światem biznesu i polityki. Próbując uregulować ten obszar doprowadził, w połowie lat 30 XX wieku do tzw. incydentu Teijin - długiego, dramatycznego procesu, w którym wszyscy oskarżeni o korupcję politycy zostali oczyszczeni z zarzutów. Dziś proces ten uważany jest za wstydliwą kartę w historii Japonii i przykład naruszania praw procesowych oskarżonych.

Fragmenty japońskiej *Konstytucji 17 Artykułów* dotyczące urzędników

Artykuł 5

Podchodź bez uprzedzeń do skarg, które są ci przedłożone. Jeśli ten, kto decyduje o sprawie, kieruje się własnym zyskiem i sądzi z nadzieją na przekupienie, wtedy sprawa bogatego będzie jak ogromny kamień w wodzie, który nie napotka oporu, podczas gdy skarga biednego będzie jak woda rzucona o kamień. W takim wypadku biedny nie będzie wiedział, dokąd iść ani nie zachowa się tak jak powinien.

Artykuł 13

Wszyscy, którym powierzono urząd, powinni podchodzić tak samo do swoich obowiązków. Ich praca może być czasami przerwana przez chorobę lub wyjazd z misją. Ale kiedy są oni w stanie sprawować urząd, powinni to robić tam, gdzie mają wiedzę i nie dopuścić do naruszenia interesu publicznego tam, gdzie wiedzy nie mają.

Artykuł 15

Podporządkowanie interesu prywatnego dobru publicznemu - jest to droga do poddaństwa. Ten, kto kieruje się prywatnym motywem, jest podatny na urazę. A gdy kieruje się urazem, nie będzie działał w zgodzie z innymi. Jeśli nie będzie działał w zgodzie z innymi, interes publiczny na tym ucierpi. Uprzedzenia przeszkadzają porządkowi i działają na szkodę prawa.

Źródło: Shotoku's Seventeen-Article Constitution autor: Jushichijo Kenpo